

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

для науковців, освітян, інноваторів

за 5 –9 червня 2023 року

1. Документи міжнародних організацій	1
2. Корисні новини України та світу	4
3. Наукові заходи	15

1. Документи міжнародних організацій

ЗАГАЛЬНІ ДЕРЖАВНІ РАХУНКИ КРАЇН ОЕСР

На сайті Організації економічного співробітництва та розвитку опубліковано черговий випуск звіту «Національні рахунки країн ОЕСР: загальні державні рахунки 2022». Це - щорічне видання, присвячене державним фінансам, яке базується на Системі національних рахунків 2008 (СНР 2010). Звіт містить таблиці з державними агрегаторами та балансами виробничих, доходних і фінансових рахунків, інформацію про надходження податків і соціальних внесків, а також детальну розбивку видатків загального державного управління за функціями відповідно до узгодженої міжнародної класифікації COFOG. Інформація стосується сектору загального державного управління та охоплює наступні підсектори: центральний уряд, державний уряд, місцеве самоврядування, фонди соціального страхування для 29 із 30 країн ОЕСР. Усі відомості подані у національних валютах.

Детальніше: <https://is.gd/Fz0Qdu>, <https://is.gd/5hGrrw>,
<https://doi.org/10.1787/6cc4b49e-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПЕРЕХІД КАНАДИ НА ЧИСТІ НУЛЬОВІ ВИКИДИ

На сайті Організації економічного співробітництва та розвитку опубліковано звіт «Перехід Канади на чисті нульові викиди» із серії «Робочі документи департаменту економіки ОЕСР». У ньому наголошується, що Канада має амбітний план до 2050 року скоротити чисті викиди до нуля. Це вимагатиме поетапних змін у діях з пом'якшення наслідків зміни клімату з суттєвою економією енергії та майже повною заміною викопного палива на чисту енергію

у масштабах усієї країни. Досягнути цього при мінімальному негативному впливу на рівень життя населення буде складним завданням. Наразі Канада використовує низку політичних інструментів для прискорення переходу до «зеленої» економіки, серед яких – спеціальне ціноутворення на викиди вуглецю, відповідне регулювання, інвестиційні стимули та державні закупівлі «зелених» технологій. У звіті розглядаються реформи, які могли б покращити роботу у напрямку реалізації прийнятих рішень щодо кліматичної політики, забезпечивши значне скорочення викидів та підтримуючи економічне зростання.

Детальніше: <https://is.gd/aOnPda>, <https://is.gd/vqCUoi>,
<https://doi.org/10.1787/efc1f36a-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ОЦІНЮВАННЯ НАВИЧОК ТВОРЧОГО ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

На сайті Організації економічного співробітництва та розвитку опубліковано звіт «Оцінювання навичок творчого та критичного мислення здобувачів вищої освіти в країнах ОЕСР: огляд політики та відповідних практик» із серії «Робочі документи ОЕСР з освіти». Документ підготовлений у рамках проекту Центру освітніх досліджень та інновацій ОЕСР «Розвиток та оцінювання креативності та навичок критичного мислення у вищій освіті». Він містить огляд існуючих політик і практик оцінювання креативності та навичок критичного мислення студентів, що є обов'язковим елементом кваліфікаційних стандартів у багатьох країнах. Разом із тим, названі навички слабко інтегровані у виміри: експерти вважають, що на місцевому рівні через високий ступінь інституційної автономії та академічної свободи ці орієнтири майже не упроваджуються у практики оцінювання, які розробляються викладачами ЗВО. У документі надаються рекомендації для осіб, відповідальних за розробку політики та прийняття рішень в національних освітніх системах та закладах вищої освіти, щодо подальшої підтримки розроблення й впровадження стратегій оцінювання для вимірювання та розвитку креативності і критичного мислення студентів.

Детальніше: <https://is.gd/tVO4cd>, <https://is.gd/a2eIN3>,
<https://doi.org/10.1787/35dbd439-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЗЕЛЕНИЙ АСПЕКТ ПРОДУКТИВНОСТІ

На сайті Організації економічного співробітництва та розвитку опубліковано звіт «Зелений аспект продуктивності: міжнародна класифікація «зелених» і «коричневих» професій» із серії «Робочі документи ОЕСР щодо продуктивності». У ньому представлена методологія переходу від системи Стандартної класифікації професій (SOC) до Міжнародної стандартної класифікації професій (ISCO) на найбільш детальному рівні для екологічно чистих «зелених» і забруднюючих «коричневих» професій. Засновані на «зелених» критеріях оригінальні оцінки представлені на 8-значному рівні, а галузеві показники «коричневості» - на 6-значному рівні SOC. Їх перехресне порівняння вимагає попереднього зважування та агрегування, як це детально описано у звіті.

Детальніше: <https://is.gd/CZQtGk>, <https://is.gd/DDJHSu>,
<https://doi.org/10.1787/a363530f-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ГЛОБАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОГРЕСУ В РАМКАХ ПАРИЗЬКОЇ УГОДИ

На сайті Організації економічного співробітництва та розвитку опубліковано звіт «На шляху до успішного завершення першого глобального підбиття підсумків Паризької угоди» із серії «Документи групи експертів зі зміни клімату ОЕСР/ІЕА». Наголошується, що виконано перший глобальний аналіз (GST1) колективного прогресу в досягненні цілей Паризької угоди. У звіті йдеться про те, як саме буде організований заключний процес оцінювання COP28, хто братиме в ньому участь, як мають бути структуровані результати, як їх треба проектувати, як забезпечити імпульс для підвищення імплементації у чотирьох напрямках - обізнаності, соціалізації, прийнятті управлінських рішень, виробленні й реалізації заходів. Наголошується на важливості результатів для різних стейкхолдерів - учасників переговорів, політиків, практиків, широкої аудиторії за рамками процесу ООН. Наводяться рекомендації з розроблення пакету політичних рішень для узгодження, консультацій, залученості, а також моніторингу просування отриманих результатів GST1 після COP28 й виходу на

новий процес оцінювання на наступних циклах GST.

Детальніше: <https://is.gd/OZMzen>, <https://is.gd/hZe3UEE>,
<https://doi.org/10.1787/beb9c43f-en>

Фото: скріншот

2. Корисні новини України та світу

ПРИЗУПИНЕНЕ ПРЕМІЮВАННЯ НАЙКРАЩИХ УЧАСНИКІВ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Верховна Рада України прийняла Постанову «Про деякі питання реалізації у 2023 році Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти». Цією постановою у 2023 році призупинені норми Постанови Верховної Ради України від 29 січня 2021 року № 1157-IX як такі, що неможливо реалізувати належним чином через особливості організації вступної кампанії 2023 року. Таке рішення дозволить використати вивільнені кошти у розмірі 5 млн грн на здійснення заходів, пов'язаних із захистом держави.

Детальніше: <https://is.gd/MBemas>, <https://is.gd/1orgLl>

Фото: логотип

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВИЛ СТОСОВНО ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК

Національний орган інтелектуальної власності (ІР офіс) пропонує для обговорення пропозиції щодо удосконалення «Правил складання, подання заявки на торговельну марку, заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки та проведення експертизи заявки на торговельну марку, міжнародної реєстрації торговельної марки з поширенням на Україну». Правила визначають вимоги до документів заявок на торговельні марки, заявок на міжнародні реєстрації торговельних марок, заперечень проти заявок на торговельні марки чи дії міжнародних реєстрацій в Україні щодо невідповідності наведених у них

позначень умовам надання правової охорони та регулюють відносини, що виникають у зв'язку з поданням заявок, заперечень, проведенням експертизи заявок на торговельні марки, міжнародних реєстрацій торговельних марок з поширенням на Україну, прийняттям рішень за ними, а також з виконанням Національним органом інтелектуальної власності функцій національного відомства, передбачених Протоколом до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків. Документ розроблено відповідно до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» з урахуванням міжнародних договорів України у сфері правової охорони торговельних марок, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2022 р. № 943-р «Деякі питання Національного органу інтелектуальної власності». Зауваження та пропозиції можна подати до 14 червня 2023 року.

Детальніше: <https://is.gd/6jDxVU>, <https://is.gd/sc8VfJ>

Фото: скріншот

ВИДАННЯ ДЛЯ ФАХІВЦІВ ВІД КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

Книжкова палата України на власному сайті у розділі «Видання для фахівців» оновила інформацію про нові надходження книг і брошур. У ньому представлені публікації з видавничої справи та редагування, книгознавства, документознавства, бібліології, бібліографії та бібліографознавства, а також галузеві науково-методичні та методичні розробки. Список видань формується на основі електронної бази даних обов'язкового примірника документів.

Детальніше: <https://is.gd/pqeXnQ>, <http://www.ukrbook.net/>

Фото: скріншот

ЯК ПІДТРИМАТИ ПРОЦЕС КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Одрі Калвірд «Як підтримка викладачів і підприємницькі програми можуть сприяти комерціалізації досліджень». Автор наголошує, що університети можуть забезпечити перехід винаходу з лабораторії до реального світу завдяки захисту інтелектуальної власності та сприяння мережевій співпраці науковців. Створення технологій суспільного призначення завдяки комерціалізації досліджень забезпечує виконання місії університетів, дозволяє інноваційним дослідженням знайти споживачів. Це практично можливо, оскільки значна частина досліджень, які проводяться в університетах, зосереджена на створенні винаходів та розробленні рішень, орієнтованих саме на задоволення суспільних потреб, а дослідні проекти фінансуються з урахуванням їх потенційного впливу. Однак інновації з університетських досліджень зазвичай знаходяться на ранній стадії технологічної готовності і потребують значних додаткових зусиль для їх доопрацювання, перш ніж вони вийдуть на стадію комерціалізації. Для формування в університетах ефективної програми комерціалізації необхідно зосередитись на декількох напрямках, вважає Одрі Калвірд. По-перше, це допомога у захисті інтелектуальної власності дослідників. По-друге, залучення студентів і викладачів до комерціалізації через дієву підтримку створення підприємницького середовища безпосередньо у лабораторіях. По-третє, підтримка дослідників у розвитку саме інноваційних досліджень завдяки постійному відслідковуванню найновіших та найкращих новинок у відповідній галузі.

Детальніше: <https://is.gd/MGKf1J>, <https://is.gd/NxXFjw>

Фото: pixabay.com

МАЙБУТНЄ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

Європейська асоціація університетів опублікувала остаточний звіт «Майбутнє цифрового навчання та викладання в європейських закладах вищої освіти». Він підсумовує основні результати виконання проєкту DIGI-HE, розглядаючи ключові аспекти навчання у широкому контексті європейських інституцій та систем, містить висновки та питання, відкриті для подальшого обговорення. У звіті представлені дані щодо стану цифрового навчання і викладання в університетах Європи, інструментів самооцінювання для вдосконалення інституційної цифрової екосистеми, результати роботи двох циклів тематичних груп, матеріали вебінарів та ресурси для самостійного вивчення. Документ підготовлений проєктом DIGI-HE в рамках партнерства між EUA, Дублінським

міським університетом (Ірландія), Кооперативним державним університетом Баден-Вюртемберга (Німеччина), Університетом Вітаутаса Магнуса (Литва) та Університетом Ювяскюля (Фінляндія). Матеріали дослідження допоможуть університетам розробити стратегічні підходи до цифрового навчання та викладання і посилити відповідний потенціал.

Детальніше: <https://is.gd/bY3w54>, <https://is.gd/oKP1zp>, <https://is.gd/ePSliR>, <https://eua.eu/101-projects/772-digi-he.html>

Фото: скріншот

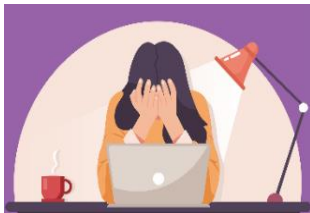
ЯК НЕ ПЕРЕВАНТАЖУВАТИ СТУДЕНТІВ ОНЛАЙН

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Джона Роса «Студенти «приголомшені» натиском змісту курсу». У ній наголошується, що прагнення викладачів задовольнити різноманітні вимоги та бажання слухачів за допомогою представлення безлічі матеріалів для читання та перегляду (публікації, слайди, відео) надзвичайно втомлює та спантеличує студентів. Безмежні можливості інтернету стають жорнами для здобувачів освіти, які намагаються втриматись на плаву у зростаючому потоці навчального контенту. Тематичне дослідження, проведене австралійцями, засвідчило, що викладачі здебільшого не помічають «втоми від взаємодії в інтернеті», яка охоплює студентів. Вони, намагаючись зробити курс максимально інформативним, супроводжують лекції величезною кількістю рекомендованої літератури, додають відео, посилання на онлайн-форуми, роблять анонси додаткових курсів та розміщують щотижневі записи лекцій. Питання «Чи не переборщують викладачі?» та «Чи не втомлюються студенти від стратегій залучення, покликаних підтримати їхнє навчання?» не є зайвими. Проведене опитування студентів та викладачів показало, що студенти майже одноставно визнають це як «постійну проблему». У рамках дослідження було виявлено, що студенти, які навчаються самостійно, часто неправильно розуміють свої навчальні завдання у зв'язку з тим, що університети почали активно використовувати цифрову аналітику для вимірювання залученості, внаслідок чого відсутність «кліків» інтерпретується як апатія, небажання навчатись. Це стало причиною проксі-залучення, коли студенти формально вимушені переходити за усіма посиланнями, щоб покращити уявлення про їхню зацікавленість, але насправді не читають і не засвоюють відповідні матеріали, які насправді є надлишковими. Доцент Університету Південного Квінсленду Сюзанна Малоні вважає: «зараз студенту, здається, важче розрізнити, що вивчати, а що ні... <Під час навчання до них> надходить так багато інформації... через веб-сайти, посилання, статті, онлайн-лекції та Zoom-зустрічі. Студенту

стає дедалі важче розмежувати все це...». Отже, викладачі повинні розуміти цю проблему й зосередитись на своїх освітніх цілях, чітко визначити мету й оптимізувати контент власних курсів, щоб допомогти студентам зрозуміти суть речей, не спричиняючи ще більшого стресу від освіти.

Детальніше: <https://is.gd/sGjX1y>, <https://is.gd/fMKBCF>

Фото: pixabay.com

ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ АКТУ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ПАТЕНТНИХ ПОВІРЕНИХ

7 червня 2023 року в онлайн-форматі відбудеться обговорення проєкту наказу Міністерства економіки України «Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) та внесення змін до положень з питань атестації та ведення державного реєстру представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)». Документ покликаний врегулювати відносини щодо правового статусу, здійснення підготовки, атестації та реєстрації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Проєкт наказу розроблено на виконання вимог частини першої статті 2 законів України «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів», частини першої статті 3 законів України «Про правову охорону географічних зазначень», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». Документи для обговорення розміщені на сайті Мінекономіки. Організатори: Мінекономіки, ІР офіс.

Детальніше: <https://is.gd/3QWO83>, <https://is.gd/UyDncr>, <https://is.gd/NSOuU9>,
<https://is.gd/YMNnOe>, <https://is.gd/DHxQci>, <https://is.gd/psJinF>,
<https://is.gd/amu81x>

Фото: pixabay.com

THE IMPACT RANKINGS 2023

Times Higher Education опублікувало світовий рейтинг університетів The Impact Rankings 2023. Він у глобальному масштабі оцінює університети з позицій Цілей сталого розвитку ООН у чотирьох сферах - дослідження, управління, охоплення та викладання. Аналіз проводиться за показниками, які описують 17 ЦСР. Нинішній рейтинг включає 1591 університет із 112 країн/регіонів світу. Лідером другий рік поспіль є університет Західного Сіднея (Австралія), за яким слідує Університет Манчестера (Велика Британія), Університет Квінс (Канада). Серед країн з економікою, що розвивається, найкращі позиції має Університет Сейнс (Малазія). Країною, яка найбільшою мірою представлена у рейтингу і у топ-100, є Великобританія (26 ЗВО), з певним відривом від неї слідує Австралія (16 ЗВО) та Канада (15 ЗВО). У The Impact Rankings 2023 представлені 32 українські університети, лідерами серед яких є Сумський державний університет, Національний університет «Львівська політехніка», Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Ужгородський національний університет.

Детальніше: <https://is.gd/MNfBKd>, <https://is.gd/v93Tvp>, <https://is.gd/RMhane>, <https://is.gd/R2V0fy>

Фото: скріншот

РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ КІЛ У ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Джека Гроува «Академічні уми життєво важливі коли зростають побоювання, що штучний інтелект вийде з-під контролю». У ній наголошується, що «нескінченні» дослідницькі бюджети дозволили промисловості випередити академічну науку. Промислові інвестиції у ШІ в усьому світі лише у 2022 році становили, за даними Стенфордського університету, майже 92 млрд дол. США. Звісно, у «неконтрольованій гонці» зі створення та упровадження технологій, які потенційно можуть змінити епоху, академічні кола залишилися позаду корпоративних гігантів. Але навіть за таких умов вчені можуть відігравати важливу роль, якщо займуться спрямуванням нових технологій на суспільне благо та їх регулюванням. Мова у першу чергу про штучний інтелект та забезпечення його функціонування в етичних рамках. Британський вчений-комп'ютерник Джеффрі Хінтон, якого називають «хрещеним батьком ШІ», заявив, що шкодує про справу свого життя, оскільки ШІ заважає зупинити «поганих акторів, які роблять погані речі». За словами Аніла Сета, професора когнітивних та обчислювальних нейронаук в Університеті Сассекса, науковці мають допомогти громадськості зрозуміти ШІ,

визначити, до чого може призвести ця технологія, і сформулювати регулювання для боротьби з її негативними наслідками. Карісса Веліз, філософ з Інституту етики у галузі ІІІ при Оксфордському університеті зазначила, що науковий внесок у регулювання ІІІ є надзвичайно важливим, оскільки, на відміну від інших технологій рішення про застосування ІІІ приймаються виключно корпораціями. Науковці можуть відігравати важливу роль у формуванні галузевих стандартів.

Детальніше: <https://is.gd/hNBirx>, <https://is.gd/R870Qs>

Фото: pixabay.com

ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ ДОКТОРІВ ТА КАНДИДАТІВ НАУК

Міністерством освіти і науки України 5 червня 2023 року відповідно до чинного порядку, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 943, оприлюднено повідомлення про захист на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук.

Детальніше: <https://bit.ly/3UblWZE>, <https://is.gd/yXbOts>, <https://is.gd/q4hi3G>

Фото: pixabay.com

ЯК ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ВЖЕ ЗМІНИВ ВИЩУ ОСВІТУ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Тома Вільямса та Джека Гроува «П'ять способів, якими штучний інтелект вже змінив вищу освіту». У ній наголошується, що нові потужні технології змінюють роботу університетів. Так, від моменту появи ChatGPT та його наступника GPT-4 освітяни почали активно аналізувати потенційні можливості й ризики їх застосування. І хоча основна дискусія поки що зосереджена на майбутньому впливі ІІІ, багато університетів перенесли її у практичну площину. Автори описують п'ять способів, якими штучний інтелект вже трансформує освіту. Перший – зміна бізнес-моделей освітніми компаніями. Turnitin прискорив запуск детектора ІІІ, Duolingo використав GPT-4, щоб допомогти учням перевірити свої мовні навички, а компанія Chegg відчула зменшення кількості підписок на свої послуги, оскільки багато потенційних клієнтів почали звертатись по допомогу до штучного

інтелекту. ШІ може створити навчальний матеріал, вважає Роуз Лакін, професор Лабораторії знань UCL: «Звичайно, це потребує контролю якості, тому що будуть помилки; але контроль якості набагато дешевший, ніж виробництво матеріалу... Постраждав видавничий та освітній сектор. Компанії мають усвідомити це та проаналізувати, як змінюються вимоги студентів ... і працювати, щоб заповнити ці прогалини». Другий спосіб – використання ботів для допомоги у навчанні. Ці боти можуть надати особисту підтримку, підтримку благополуччя та консультації 24/7, чого студенти раніше ніколи не могли мати. Третій – зменшення тиску на репетиторів під час підготовки вступу до ЗВО. За словами Ріка Кларка з Технічного університету Джорджії, використання штучного інтелекту дозволить аналізувати рівень підготовки абітурієнтів та оцінювати його щоб звільнити час персоналу для роботи з найбільш перспективними кандидатами. Четвертий спосіб – новий стиль роботи з пошуку журнальних статей і аналізу цитувань. Вже не повернуться часи, коли академіки покладались на каталог університетської бібліотеки або Google Scholar для вивчення океану наукових робіт. На початку 2020-х років на ринку з'явилася низка нових інструментів (Connected Papers, Inciteful, LitMaps), кожен з яких забезпечує набагато зручнішу візуалізацію пошукових результатів. ResearchRabbit чудово підходить не лише для визначення широко цитованих статей, але й для надання корисних графіків, які показують, хто саме їх цитує. Серед нових продуктів на ринку стартап із Брукліна Scite. Він обіцяє надавати «надійні відповіді безпосередньо з повного тексту дослідницьких статей» на додаток до функціоналу визначення корисних статей, аналізу цитат і перевірки фактів за допомогою ШІ. І, нарешті, п'ятий спосіб – пошук текстів для читання. Менше 10-ти років тому Інститут штучного інтелекту Аллена запустив Semantic Scholar з інструментом обробки природної мови, який надає однорядкові резюме наукової літератури. Станом на минулий рік його текстовий корпус охоплює понад 200 мільйонів публікацій у всіх галузях знань. Оновлена за допомогою ШІ версія Bing використовується для перегляду та оцінювання опублікованих наукових досліджень. Тепер можна не читати багато джерел щоб зрозуміти суть, адже у багатьох випадках створені за допомогою ШІ резюме виявляються більш корисними для нефахівців, ніж авторські анотації.

Детальніше: <https://is.gd/n7iYRB>, <https://is.gd/C2gOpq>, <https://is.gd/R870Qs>

Фото: pixabay.com

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Міністерство освіти і науки пропонує для громадського обговорення проєкт «Методичних рекомендацій щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладі вищої освіти». Рекомендації розроблені з метою надання методичної допомоги керівникам та іншим працівникам закладів вищої освіти у практичних питаннях створення інклюзивного освітнього середовища при стратегічному плануванні розвитку ЗВО. Зокрема передбачено, що стратегія розвитку закладу вищої освіти має враховувати не лише вимоги вітчизняного законодавства щодо інклюзивного освітнього середовища, а й відповідні міжнародні рекомендації та стандарти. Наголошується, що створення інклюзивного освітнього середовища є однією зі стратегічних цілей відповідної Національної стратегії України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366. Зауваження та пропозиції можна подати до 21 червня 2023 року.

Детальніше: <https://is.gd/KDRZMp>, <https://is.gd/zpDMBz>

Фото: pixabay.com

БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП ДО БАЗ ДАНИХ ТА ПУБЛІКАЦІЙ ВІД ELSEVIER

Компанія Elsevier надає підтримку українським дослідникам, науково-педагогічним працівникам та студентам, пропонуючи безкоштовний доступ до власних інструментів, наборів даних та освітніх рішень - ScienceDirect, Scopus, Researcher Discovery, SciVal та Funding Institutional. Відповідна інформація представлена на офіційному сайті Elsevier. Зокрема, українцям доступна провідна платформа рецензованої літератури для просування досліджень ScienceDirect, яка поєднує авторитетні повнотекстові наукові, технічні та медичні публікації з інтелектуальними, інтуїтивно зрозумілими функціями, щоб користувачі могли отримувати інформацію та працювати більш ефективно. Безкоштовний доступ надається до Scopus - найбільшої бази реферативних даних та цитування наукових журналів, книг, матеріалів конференцій, оглядів світових досліджень у галузі науки, технологій, медицини, соціальних наук, мистецтва та гуманітарних наук, вкупі з інтелектуальними інструментами для їх відстеження, аналізу й візуалізації. Функція Researcher Discovery у Scopus дозволить українським науковцям знайти профілі авторів та установ для пошуку можливостей співробітництва і побудови дослідницьких колаборацій.

Аналітичне веб-рішення SciVal дозволяє візуалізувати результати досліджень, порівнювати їх з аналогами, розвивати стратегічне партнерство, виявляти та аналізувати нові тенденції, що виникають у дослідженнях, і створювати унікальні звіти. Також безкоштовно доступна платформа електронного навчання Researcher Academy і це безкоштовний менеджер посилань Mendeley. Funding Institutional розкриває дані про стратегію дослідницької програми, що допомагає своєчасно знаходити гранти від 4,3 тис. державних і приватних фінансуючих організацій. Важливо, що компанія прийняла рішення відмовитись від стягнення плати за публікацію статей у відкритому доступі, в авторському колективі яких є науковці з України. Така норма діє автоматично, без додаткового розгляду та запиту.

Детальніше: <https://is.gd/tCZVpk>

Фото: Elsevier

DIGITAL BYTE: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ

На сайті Європейської Комісії у розділі «Європейський освітній простір. Якісна освіта та навчання для всіх» представлена добірка матеріалів під назвою «Цифрові байти / Digital Byte», підготовлена членами спільноти Європейського хабу цифрової освіти (EDEHub). За даними аналітичного центру Європейського парламенту 14% робочих місць у країнах ОЕСР високо автоматизовані, а ще 32% можуть зазнати істотних змін внаслідок поширення новітніх технологій, зокрема – МН та ШІ. Зважаючи на це, освіта та навчання відіграватимуть все більшу роль у підготовці робочої сили, здатної використовувати новітні технології з максимальною ефективністю. Експерти звертають увагу на можливості та загрози розповсюдження ШІ. Доступ машин до великої кількості особистих даних потенційно може мати серйозні наслідки для конфіденційності та стеження (особливо - якщо йдеться про неповнолітніх), індивідуальна та соціальна поведінка може бути кількісно визначена, відслідкована та передбачена. Законодавство ЄС, що наразі активно формується у сфері ШІ, пропонує класифікувати системи штучного інтелекту відповідно до ймовірних ризиків, які вони несуть, а також спеціальним чином регулювати ШІ, встановлюючи вимоги до його розробки та використання. Для освітнього сектору Європейська комісія у 2022 році розробила «Етичні рекомендації щодо використання штучного інтелекту та даних у викладанні та навчанні». Документ є частиною «Плану дій цифрової освіти» (2021-2027). Він призначений надати допомогу викладачам у їх кращому розумінні потенціалу штучного інтелекту в освіті, підвищити їх обізнаність в частині потенційних ризиків.

Детальніше: <https://is.gd/XtOI9i>, <https://is.gd/TF21oV>, <https://is.gd/2FosMU>,
<https://is.gd/ORguXu>, <https://is.gd/ZtUhT3>, <https://is.gd/qEYkF1>

Фото: скріншот

ЧИ ЗМУСИТЬ ЄС ПАРАЛЕЛЬНУ ВИДАВНИЧУ СИСТЕМУ ПРАЦЮВАТИ?

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Джека Гроува «Чи може ЄС змусити «паралельну видавничу систему» працювати?». У ній наголошується, що по мірі зростання обурення вартістю угод відкритого доступу, процеси фінансування «алмазних» журналів та розширення державних цифрових платформ викликають непрості дискусії. Заклики перетворити дослідницький репозитарій Європейського Союзу на колективну, неприбуткову, широкомасштабну видавничу службу для суспільного блага, яка могла б конкурувати з комерційними видавництвами, дехто вважає «наївними». Європейська Рада мала схвалити пропозицію, згідно з якою негайний і необмежений відкритий доступ без авторських гонорарів стане «нормою» у науковій видавничій справі. Європейська комісія, яка керує фінансуванням досліджень «Горизонт Європа» з бюджетом 105 млрд євро, мала запровадити політику фінансування для підтримки видавців з відкритим доступом, які не стягують авторську винагороду. Фінансування цієї програми «прив'язується» до публікацій у так званих «діамантових» журналах, які є безкоштовними для читання і публікації завдяки субсидіям від університетів, урядів або інших спонсорів. Меморандум, представлений ЄК у лютому, пропонує масове розширення використання платформи ЄС з відкритим доступом Open Research Europe, запущеної у 2021 році. Але ця пропозиція отримала неоднозначну реакцію від Ліги європейських дослідницьких університетів. Президент Ейндховенського технологічного університету, який свого часу був генеральним директором з досліджень та інновацій Європейської комісії і очолював ініціативу «План S» із запровадження відкритого доступу, вважає, що «публікація у відкритому доступі не означає безкоштовну публікацію у відкритому доступі. Завжди буде рахунок, який хтось має оплатити за виконану роботу, навіть якщо мова йде про «алмазний» шлях, фінансову агенцію, установу чи самого дослідника, - за рахунок гранту чи в інший спосіб, наприклад ... власний час. Тож більше ніяких пілотів нових моделей видавництва та вправ із взаємним навчанням, плану типу S, заходів, що змінюють правила гри. Якщо європейські міністри науки дійсно серйозно ставляться до відкритого доступу, вони повинні домовитися про заходи, які завершать роботу раз і назавжди».

Детальніше: <https://is.gd/5bPhw0>, <https://is.gd/R870Qs>

Фото: pixabay.com

3. Наукові заходи

3.1 Вже відбулись

ХАРКІВСЬКИЙ ХІМІЧНИЙ СЕМІНАР

7 червня 2023 року в онлайн-форматі відбудеться чергова лекція Харківського хімічного семінару. Слухачі ознайомляться із захоплюючим світом двовимірних карбідів та нітридів (максенів), дізнаються про відкриття нових матеріалів, отримають уявлення про динамічну галузь матеріалознавства, дізнаються про появу після відкриття графену 2D-матеріалів (карбіди, нітриди, оксикарбіди, карбонітриди перехідних металів, відомі як MXenes), їхні властивості та практичне застосування. Харківський хімічний семінар – це захід, ініційований вченими відділення хімії функціональних матеріалів НТК «Інститут монокристалів» НАН України як площадка для виступів провідних науковців-хіміків світу. Курс лекцій у рамках цього семінару вже прочитали Нобелівські лауреати Жан-Марі Лен, Жан-П'єр Соваж, Річард Робертс, провідні професори з Франції, Швейцарії, Австрії, Німеччини, США, Нідерландів та інших країн. Організатор - НТК «Інститут монокристалів» НАН України.

Детальніше: <https://www.isc.kh.ua/en/seminar>, <https://is.gd/HrQ1An>

Фото: скріншот

ОЦИФРУВАННЯ ФОНДІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

8 червня 2023 року в онлайн-форматі відбудеться науково-практичний семінар із міжнародною участю «Оцифрування архівних, музейних, бібліотечних фондів задля збереження культурної спадщини України». Захід покликаний сприяти формуванню обізнаності, базових навичок та цифрових компетенцій архівних, музейних, педагогічних, науково-педагогічних, бібліотечних працівників щодо оцифрування документів. Під час семінару планується обговорити сучасний стан та перспективи розвитку оцифрування ресурсів із архівних, музейних,

бібліотечних фондів задля збереження національної культурної спадщини; організацію віртуальних виставок; проблеми і перспективи впровадження автоматизованого управління цифровими копіями фонду користування документами Національного архівного фонду в державних архівах України; міжнародну літню наукову школу з музейної педагогіки; значення оцифрованих архівних, музейних та бібліотечних фондів в роботі Київської Малої академії наук учнівської молоді; місце аудіовізуальних документів у сучасних реаліях; цифрові засоби збереження документів; досвід Литовського державного архіву. Організатори: ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Литовський державний новий архів, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді», ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Громадська спілка «Всеукраїнська академія інноваційного розвитку освіти».

Детальніше:

<https://naps.gov.ua/ua/press/events/3056/>,
<https://naps.gov.ua/uploads/files/press/2023/prog080623.pdf>,
<https://www.youtube.com/watch?v=JYtkJ-nfsx0>

Фото: pixabay.com

3.2 Заплановані

РОЗВИТОК ФАНДРЕЙЗИНГУ

12 червня на платформі FUNdraiser стартує безоплатне навчання з фандрейзингу. Захід покликаний розвинути у його учасників навички презентації власних ініціатив, вміння об'єднувати однодумців та залучати інвестиції. Курс орієнтовано на молодь віком від 14 до 35 років із громад Дніпропетровської, Миколаївської, Харківської, Сумської, Чернігівської, Закарпатської, Чернівецької, Полтавської, Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей. Під час навчання слухачі отримають знання і досвід професійної комунікації з зацікавленими сторонами, навчатися представляти проєкти, вести перемовини та будувати партнерства, довідаються про специфіку законодавчого регулювання фандрейзингу в Україні та опанують практичні навички роботи з документами, необхідними для правомірного ведення фандрейзингової діяльності, дізнаються про імпакт-сторітеллінг, опанують ефективні інструменти фандрейзингу (краудфандинг, співпраця зі спонсорами, організація заходів зі збору коштів, соціальне підприємництво), створять фандрейзингову стратегію для залучення фінансування. Найкращі учні

отримають менторський супровід та грант 5 тис. дол. США на реалізацію власних проєктів. Організатор - FUNdraiser.

Детальніше: <https://is.gd/iz71Vz>, <https://fundraiser.games/>,
<https://fundraiser.games/educational-game/>

Фото: pixabay.com

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ

14 червня 2023 року в відбудеться круглий стіл «Використання штучного інтелекту в освіті: ChatGPT і більше». Захід покликаний ініціювати експертне обговорення перспективних підходів до застосування в освіті штучного інтелекту, а також проблем етичного й безпечного використання різних моделей ШІ. Зокрема, під час круглого столу будуть розглянуті освітні аспекти використання ШІ; академічна доброчесність та використання ШІ; психологічні аспекти застосування ШІ для освітніх цілей; кібербезпека під час застосування ШІ. Організатори: Рада молодих учених при МОН України, Офіс підтримки вченого, ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації», Інститут проблем штучного інтелекту МОН України і НАН України, Інститут цифровізації освіти НАПН України, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Детальніше: <https://is.gd/f8TxCA>, <https://is.gd/wrjdII>

Фото: організатори

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

14 червня 2023 року відбудеться відкрита онлайн-лекція «Особливості прийняття управлінських рішень в умовах негативного впливу гібридних загроз». Під час заходу планується обговорити призначення проєкту «WARN», його цінність для академічної спільноти, концепцію гібридних загроз та їх вплив на процеси прийняття управлінських рішень, особливості розв'язання

управлінських завдань в умовах невизначеності, можливості залучення бібліотек до роз'яснення та протидії загрозам. Організатори: Erasmus+ проект «Академічна протидія гібридним загрозам WARN», ВГО «Українська бібліотечна асоціація».

Детальніше: <https://is.gd/ZlwQjv>, <https://is.gd/NAIWJS>

Фото: організатори

ВЕБІНАРИ ВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК США

У червні 2023 року відбудеться серія заходів, присвячених питанням розвитку людського капіталу України у сфері досліджень, освіти та інновацій. Під час заходів планується обговорити, як найкраще створити гнучкі, ефективні та стійкі програми для підтримки української дослідницької спільноти, особливо тих дослідників в Україні. Будуть розглянуті підходи до посилення навичок, необхідних для управління сучасною системою досліджень та інновацій, провести інтерактивну дискусію з питань фінансування за участі представників організацій, які наразі фінансують або розглядають можливість фінансування науково-технічних ініціатив в Україні. Заплановане проведення майстерень та вебінарів наступної тематичної спрямованості «Збереження та розвиток людського капіталу України в науці, освіті та інноваціях, день перший» (5 червня 2023 р.), «Для молодих фахівців: дослідження та навчання в галузі науки та техніки» (6 червня 2023 р.), «Збереження та розвиток людського капіталу України у сфері досліджень, освіти та інновацій, день другий» (21 червня 2023 р.) та «Збереження та розвиток людського капіталу України у сфері досліджень, освіти та інновацій, день третій» (28 червня 2023 р.). Організатор - Національна академія наук США (NAS).

Детальніше: <https://is.gd/sxVFSh>, <https://is.gd/KC1xyz>

Фото: скріншот

ЛІТНЯ ШКОЛА З КВАНТОВОГО МАШИННОГО НАВЧАННЯ 2023

З 26 по 30 червня 2023 року в онлайн-форматі відбудеться Літня школа з квантового машинного навчання. Захід покликаний об'єднати досвід і ресурси

провідних наукових установ для передачі знань освітянам і дослідникам від науковців та експертів у галузі машинного навчання. Планується обговорити наступні питання: вступ до квантових обчислень; вступ до класичного машинного навчання; введення у квантові алгоритми; ML-моделювання квантових властивостей спінових кубітів, таких як магнітні молекули; квантова корекція помилок за допомогою стабілізаторних кодів; вступ до квантового машинного навчання; машинне навчання Quantum Scientific; вступ до квантових нейронних мереж; вступ до варіаційних квантових алгоритмів; практичні застосування квантового машинного навчання. Організатори: Київський академічний університет, Трінті-коледж Дубліна, Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України, Інститут математики НАН України.

Детальніше: <https://www.qml-school-2023.com/>, <https://is.gd/MM3frc>,
<https://is.gd/BwCukg>

Фото: скріншот

FUTURE FOCUSED YOUTH – UKRAINE

28-29 червня 2023 року відбудеться вебінар «EFFY – Erasmus+ Future Focused Youth – Ukraine». Захід покликаний представити проєкти Еразмус+ як потужний інструмент розвитку солідарності, соціальної інтеграції, активної участі, демократії, прав людини та сприяти посиленню партнерства між молодіжними організаціями ЄС та України в рамках Плану відновлення України. Учасники отримають уявлення про можливості Програми ЄС Еразмус+ (у т.ч. за напрямками KA1, KA2, Європейський корпус солідарності); зрозуміють, як можна залучити молодь до проєктів розроблення, поширення та впровадження молодіжних ініціатив на локальному рівні; як зміцнити потенціал мережі учасників; як допомогти молодим людям, які вимушені були переїхати до інших країн та громад. Організатори: Національне Еразмус+ Агентство в Португалії, Національний Еразмус+ офіс в Україні, Міністерство молоді та спорту України, Міністерство освіти та науки України, Salto-Youth Resource Centre, Інформаційний центр Еразмус+ та Європейський корпус солідарності в Україні, Erasmus Student Network Ukraine, EU Neighbour East, Young European Ambassadors, Українська Асоціація Молодіжних Рад.

Детальніше: <https://is.gd/mTGafT>, <https://is.gd/Ds9qTb>

Фото: організатори

САМІТ УНІВЕРСИТЕТІВ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

3-4 липня 2023 року відбудеться саміт університетів «Регіональна співпраця для глобального застосування: як університети стимулюють соціальний прогрес». Підчас заходу планується обговорити наступні питання: міжрегіональне та міжнародне співробітництво у здійсненні ефективних досліджень; пріоритезація та диверсифікація фінансування для досягнення цілей інституційних досліджень; соціальний вплив інтернаціоналізації; студентська мобільність; ефективна співпраця в регіоні Латинської Америки та за його межами; задоволення поточних і майбутніх потреб населення; забезпечення доступності освіти та рівних можливостей для студентів у рамках різноманітних освітніх моделей. Організатори: Times Higher Education, Elsevier, Tecnológico de Monterrey.

Детальніше: <https://is.gd/groVvF>, <https://is.gd/jn5RfO>

Фото: скріншот

СЕМІНАР IATUL

З 4 по 7 вересня 2023 року відбудеться осінній семінар IATUL «Бібліотеки як трансформери». Захід покликаний об'єднати бібліотекарів із 70-ти країн світу розширення професійних мереж, для обміну ідеями, створення нових колаборацій та спільної роботи над міжнародними проектами із вивчення актуальних питань розвитку бібліотек. Планується обговорити наступні питання: штучний інтелект, чат-боти та бібліотеки; видавничі моделі; відкрита наука та EOSC; перетворювальні угоди; управління дослідницькими даними; нові технології та найкращі практики; оцінка дослідження та вплив; нові навички управління для університетських бібліотек; рейтинг університетських бібліотек. Організатори: Бібліотека Ізмірського технологічного інституту, Рада директорів IATUL.

Детальніше: <https://www.iatul.org/>, <https://is.gd/PvvxJ7>, <https://is.gd/wj7j7d>

Фото: організатори

ЦИФРОВА ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

23-25 жовтня 2023 року відбудеться конференція «Шлях до цифрової, справедливої та екологічної вищої освіти». Захід покликаний об'єднати усі зацікавлені сторони для розроблення конструктивної масштабної відповіді на виклики, з якими стикається суспільство, освіта і ринок праці у цей мінливий час. Планується розглянути наступні питання: трансформація вищої освіти в епоху ШІ; нові способи заново винайти вищу освіту – бачення ЮНЕСКО; вивчення прогресу у розвитку європейської інфраструктури цифрових студентських послуг; як змінюється роль лідера у сфері ІТ та цифрових технологій у вищій освіті; стратегії та інструменти підтримки успішної комунікації; пріоритети інвестування в університетську ІТ-інфраструктуру та бек-офісні послуги; онлайн-ресурси відкритої освіти; розвиток європейської цифрової екосистеми для освіти на основі суспільних цінностей; дизайн навчання для онлайн та змішаного викладання; ключові технології, які забезпечують нову парадигму освіти; уроки успішних моделей онлайн-університетів; цифрова трансформація та інтернаціоналізація; аналітика навчання - баланс педагогіки та конфіденційності; розробка курсів із мікрообліковими даними при збереженні стандартів якості; стратегії та цифрові інструменти підтримки академічної мотивації студентів в онлайн-середовищі та гібридному середовищі; цінність імерсивного навчання; переосмислення ролі медіа, аудіовізуальних та інноваційних засобів навчання; як стимулювати цифрову трансформацію університетів; передові практики цифрового оцінювання. Організатори: Digital Universities Europe, UOC /Universitat Oberta de Catalunya.

Детальніше: <https://is.gd/Xp51mn>, <https://is.gd/lSz1Jd>, <https://is.gd/NNZ9Pb>

Фото: скріншот

Ці матеріали підготовлені в рамках виконання проєкту зі створення Національного репозитарію академічних текстів (НРАТ), який фінансується Міністерством освіти і науки України. Вони орієнтовані у першу чергу на цільову аудиторію НРАТ - науковців, освітян, інноваторів, здобувачів вищої освіти, авторів і редакторів наукових фахових видань, прихильників відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі вони оприлюднюються на офіційному вебпорталі Національного репозитарію академічних текстів та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL,

<https://t.me/NationalRepository>,

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQItYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>